

Nr B 97

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående bestridande med statsmedel av den å svensk sjöfart och handel vid passage av Suezkanalen utgående tilläggsavgiften till täckande av Förenta Nationernas kostnader för kanalens röjning.

(1:a avd.)

I propositionen nr B 53 har Kungl. Maj:t, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över utrikesdepartementsärenden för den 24 oktober 1958, föreslagit riksdagen att dels godkänna det med FN:s generalsekreterare träffade arrangemanget om avräkning från och med den 15 september 1958 av de på svensk sjöfart och handel fallande tilläggsavgifterna mot det tillgodohavande hos FN, som Sverige alltjämt äger till följd av sitt förskottsvis lämnade bidrag till täckande av kostnaderna för Suezkanalens röjning, dels ock bemyndiga Kungl. Maj:t att överföra härigenom uppkommen förlust från fonden för förslag till statsverket till fonden för oreglerade kapitalmedelsförluster för avskrivning.

Svenska regeringen har liksom regeringarna i andra sjöfartsländer icke funnit det vara en framkomlig väg att genom lagstiftning ålägga representanterna för sjöfarten och handeln att erlægga tilläggsavgiften. Sedan andra länders redare och tidsbefraktare befriats från det slutliga betalningsansvaret för denna tilläggsavgift, synes det departementschefen heller icke rimligt ifrågasätta, att endast svensk sjöfart och handel skulle belastas med avgiften.

I betraktande härav och med hänsyn till intresset att förverkliga den även av Sverige biträdda FN-resolutionen har regeringen i förhållande till FN:s generalsekreterare förklarat sig beredd att medverka till att den förutsedda anordningen med en tilläggsavgift genomföres. Vad beträffar tekniken för statsmakternas övertagande av det slutliga ansvaret för tilläggsavgiftens erläggande har endera av två vägar valts: medan brittiska, danska och franska redare och befraktare betalar avgiften och därefter erhåller gottgörelse av sina respektive regeringar, har Amerikas förenta stater, Italien, Nederländerna, Norge och Förbundsrepubliken Tyskland ansett sig böra ordna saken så, att de på dessa länders sjöfart och handel fallande tilläggsavgifterna avräknas på de förskottsvis lämnade bidrag, som länderna i fråga ställt till FN:s disposition. I valet mellan de båda sätten för övertagandet av det slut-

liga ansvaret för tilläggsavgiftens erläggande har det från svensk sida ansetts mest praktiskt att tillämpa den senare av dessa, d. v. s. att låta de på svensk sjöfart och handel fallande tilläggsavgifterna avräknas å det tillgodohavande hos FN, som Sverige äger till följd av sitt förskottsvis lämnade bidrag till täckande av kostnaderna för Suezkanalens röjning. Regeringen har följaktligen med FN:s generalsekreterare träffat ett arrangemang av innebörd, att dessa avgifter fr. o. m. den 15 september 1958 tills vidare avräknas å det svenska tillgodohavandet hos FN. Såsom förutsättningar för arrangemanget har från svensk sida angivits, att systemet med den 3 % tilläggsavgiften vinner allmän anslutning från övriga berörda länders sida och att riksdagens bifall till överenskommelsen erhålles. Intill dess meddelande om dylikt bifall lämnats FN:s generalsekreterare, får icke någon för Sverige bindande avräkning innebärande minskning av den svenska fordran på FN företagas.

Om arrangemanget har Sveriges redareförening underrättats.

Såsom i det föregående nämnts avses tilläggsavgiften skola erläggas av redare i de fall, då fartyget befraktas för en eller flera i befraktningsavtalet angivna resor (resebefraktning), inbegripet linjetrafik, och av befraktaren i de fall, då fartyget befraktats för viss tid (tidsbefraktning). Verkställda beräkningar ger vid handen, att trafiken genom Suezkanalen med svenska fartyg under förutsättning av en fortsatt jämn utveckling torde komma att under de närmaste åren uppgå till mellan 4 och 5 miljoner netto-registerton årligen. Härav kommer mellan 75 och 85 % att utgöras av tanktonnage, som till mer än nio tiondelar är tidsbefraktat, till största delen av amerikanska och brittiska bolag. Sedan det tidsbefraktade tanktonnaget borträknats, skulle således det svenska resebefraktade tonnaget utgöras av dels högst 1,25 miljoner nettoton torrlastfartyg, dels högst 0,4 miljoner nettoton tankfartyg, sammanlagt högst 1,65 miljoner nettoton.

Det av svenska företag eller medborgare tidsbefraktade tonnaget är svårare att till sin storleksordning uppskatta. Som en högsta siffra härvidlag torde i detta sammanhang dock 1 miljon nettoton årligen kunna användas.

Med utgångspunkt från förestående siffror har summan av de tilläggsavgifter, som under den förutsedda treårsperioden för täckande av kostnaderna för Suezkanalens röjning kan komma att falla på svensk sjöfart och handel, synnerligen approximativt uppskattats till omkring 1 miljon kronor.

Det av Sverige lämnade bidraget för igångsättandet av FN:s röjningsarbete i Suezkanalen har uppgått till 4 miljoner kronor. Härav har i det närmaste 1 miljon kronor redan återbetalats. Av återstående 3 miljoner kronor skulle ungefär 1 miljon kronor åtgå för tilläggsavgiftens erläggande. Det kan således beräknas, att Sverige i sinom tid kommer att erhålla ytterligare omkring 2 miljoner kronor i återbetalning från FN.

Kostnaderna för tilläggsavgifterna föreslås skola avräknas mot det tillgodohavande å omkring 3 miljoner kronor, som Sverige på sätt förut angivits äger hos FN. Sedan slutlig avräkning ingått från FN:s generalsekrete-

rare, torde den uppkomna förlusten böra överföras från fonden för förslag till statsverket till fonden för oreglerade kapitalmedelsförluster för avskrivning.

Utskottet vill erinra om att 1957 års riksdag såsom bidrag till Förenta Nationernas kostnader för röjning av Suezkanalen beviljat 4 miljoner kronor. Av detta belopp har i det närmaste 1 miljon kronor återbetalats.

Förenta Nationernas generalförsamling antog den 14 december 1957 en resolution, vari godkändes förslag om att ifrågavarande kostnader skulle täckas genom att en tilläggsavgift av 3 % av den ordinarie kanalavgiften uttoges av sjöfart och handel vid passage av Suezkanalen. Summan av de tilläggsavgifter, som under en kommande treårsperiod för täckande av kostnaderna för röjningsarbetet kunna komma att falla på svensk sjöfart och handel, har synnerligen approximativt uppskattats till omkring 1 miljon kronor.

Utskottet har icke något att erinra mot att kostnaderna för dessa tilläggsavgifter få avräknas mot Sveriges förenämnda tillgodohavande hos Förenta Nationerna. I likhet med föredragande statsrådet förutsätter utskottet härvid, att systemet med den 3-procentiga tilläggsavgiften vinner allmän anslutning från övriga berörda länders sida.

Mot den av statsrådet föreslagna budgettekniska anordningen har utskottet icke heller något att invända.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) godkänna det med FN:s generalsekreterare träffade arrangemanget om avräkning från och med den 15 september 1958 av de på svensk sjöfart och handel fallande tilläggsavgifterna mot det tillgodohavande hos FN, som Sverige alltjämt äger till följd av sitt förskottsvis lämnade bidrag till täckande av kostnaderna för Suezkanalens röjning;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att överföra härigenom uppkommen förlust från fonden för förslag till statsverket till fonden för oreglerade kapitalmedelsförluster för avskrivning.

Stockholm den 2 december 1958

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet ha närvarit

från första kammaren: herrar Näsström, Gillström, Ohlon, Ivar Johansson, Einar Persson, Birger Andersson, Boman, Thun, Pålsson, Bergman, Holmqvist, Sundelin, Söderberg, Bertil Petersson och Svärd; samt

från andra kammaren: herrar Skoglund i Doverstorp, Åkerström, Malmborg, Thapper, Persson i Växjö, Ståhl, Gustafsson i Stockholm, Svensson i Stenkyrka, Karlsson i Olofström, Wedén, Andreasson, Heckscher, Lassinantti, Hjalmarson och Gustafsson i Kårby.